

Til Kultur- og likestillingsdepartementet
postmottak@kud.dep.no

Norske historiske spel

- kommentarer og innspill til videre prosess med strategidokumentet «Rom for deltakelse.»

NHS har lest og vurdert dokumentet «Rom for deltakelse» som ble publisert fra departementet 27. april 2023. Vi har deltatt aktivt i prosessen fram til utarbeidelse av dokumentet og vil takke departementet for en omfattende prosess og muligheten til å komme med innspill.

For oss alle kommer nå tiden for handling. Dokumentet har mange gode intensjoner som gir et fint utgangspunkt for videre arbeid.

Norske Historiske Spel ønsker å være en aktiv bidragsyter i dette. Vi vil i dette brevet komme med noen kommentarer til strategidokumentet og vi påpeker våre ønsker og vår vilje til å bidra.

Noen generelle kommentarer til de innledende sidene i dokumentet.

Sitat s 8: *Den lokale og regionale kulturpolitikken er i stor grad orientert mot det utvidede kulturbegrepet, som omfatter flere områder, eksempelvis kulturell og kreativ næring, idrett og friluftsliv.*

Kommentar.

Spel omfatter en kulturform som i stor grad også er både næring og frivillighet. Vi setter pris på at de tar inn næringsbegrepet og setter søkelys på området.

Kulturfrivilligheten i tall.

Sitat s 8 *Tilstandsrapporten viser også at både medlemstall og aktiviteter er på vei oppover, selv om det kan ta tid å komme helt tilbake på ønsket nivå.*

Kommentar

Her brukes omtalen «medlemstall og aktivitet». NHS understreker at det er viktig å holde fast på at aktivitet ikke nødvendigvis er knyttet til registrerte enkeltmedlemmer, men at det likeså godt dreier seg om aktivitet. Gjerne i begrensede tidsperioder. NHS organiserer 63 spel. Vi teller ikke enkeltmedlemmer, men har god oversikt på en enorm aktivitet som involverer svært mange. Spelfeltet registrert 93 produksjoner i 2022. Dette er flere enn før pandemien.

Kulturfrivillighetens bidrag til FN`s bærekraftsmål.

Kommentar

Spel er nevnt i dette kapittelet. Det er både viktig og riktig. Kulturformen spel er en viktig faktor i bærekraftsperspektiv. Ikke minst fordi spel foregår overalt og er en viktig leverandør i bærekraftsmål 3,4. og 11. Spel er læring og inkludering og utpregede sosiale arenaer.

1. Rammebetingelser for kulturfrivilligheten

Sitat s 6. *Regjeringen vil fjerne hindringer for frivillig engasjement, som unødvendige søknadsprosesser og papirarbeid, samt styrke samordningen av tilskuddsordninger på tvers av sektorer og forvaltningsnivåer.*

NHS ønsker å kommentere utdrag fra pressemelding 27. april

Regjeringen styrker potten for lokale kulturtilbud.

Mer forutsigbarhet om spillemidlene.

Ministeren vil ha på plass en forskrift som handler om fordeling av spillemidlene.

Det fremgår av pressemeldingen at ministeren er kritisk til at Solbergregjeringen flyttet flere av kulturbudsjettpostene over på spillemiddelordningen. Vi håper ministeren i tillegg til å legge klare føringer i en forskrift, også jobber for at kulturbevilgningene kommer tilbake til statsbudsjettet. NHS mener det er høyst beklagelig at store deler av kulturfeltet finansieres av en ordning der pengestrømmen er avhengig av Norsk tipping.

Sitat s 14. Kartlegging og organisering av feltet.

Regjeringen vil kartlegge amatørteaterfeltet og også øke driftstilskuddet til amatørteater gjennom spillemiddelordningen.

NHS merker regjeringens ambisjon om NOU innen musikkfeltet. Vi mener det er påkrevet med en tilsvarende utredning for teaterfeltet.

NHS mottar sammen med driftsstøtte til egen organisasjon, også driftsstøtte til nettstedet **Spelhandboka**. Samarbeidet mellom NHS og Spelhandboka er tett og godt. I arbeidet med kartlegging vil vi understreke at Spelhandboka har mye godt grunnlagsmateriale for et kartleggingsarbeid innenfor store deler av vårt teaterfelt.

NHS var i møte med statssekretær Odin Boman 24. januar i 2023. Der skisserte vi for statssekretæren det feltet vi selv er en del av og som vi oppfatter som uoversiktlig og lite strukturelt oppbygd. I møtet etterlyste vi kartlegging og et fokus på at feltet trenger hjelp til å få på plass en god organisering. I strategidokumentet er det flere ganger påpekt hvordan idretten innretter arbeidet sitt og at det er ønskelig med ordninger innen kulturfeltet som tilsvarende det idretten gjør. Vi mener det er sterkt beklagelig at det frivillige teaterfeltet/amatørteaterfeltet/lokalt teater ikke har en like tydelig organisering som alle kan tilslutte seg. Vi merker oss at Kulturalliansen har hatt plass i referansegruppen og også er omtalt flere ganger i strategidokumentet. Er det slik at departementet ser på Kulturalliansen som samlende representant for teaterfeltet?

NHS ba om plass i referansegruppen. Vi fikk tilbakemelding om at vi hørte inn under Frivillighet Norge. Norske Historiske Spel ønsker en tydelig plass i teaterkartet, men finner ikke ut hverken hvor vi kan høre hjemme eller hvor andre definerer at vi har en plass. Dette er svært beklagelig, men det understreker at en kartlegging av feltet er både nødvendig og påkrevet. Et styrket fokus ville vært en NOU.

Rammebetingelser.

NHS organiserer 63 spel i HELE Norge, og gjennom Spelhandboka har vi svært god oversikt over feltet. NHS er en aktiv organisasjon og gjennomfører en innholdsrik handlingsplan. Det avholdes mellom 10-12 styremøter hvert år. Vi arrangerer medlemsmøter og digitale kurs. Sammen med Viken teaterråd og Buskerud teater har vi i 4 år arrangert Teaterkonferansen på Gardermoen. Vi samarbeider også med Nasjonaljubileet 2030 og med pilegrimsarbeidet i hele Norge.

NHS har bl.a. i forbindelse med teaterkonferansen satt fokus både på bærekraft, integrering-inkludering og universell utforming. (Tilgjengelighetsmerket.)

NHS bistår medlemmene i søknadsprosesser, i MVA søknader, vi drifter nettside og facebookside for informasjon. Vi har sørget for et oppdatert medlemsregister som gjør at vi har mye direkte kontakt med medlemmene. Våren 2023 arrangerte vi også en egen spelsamling i forbindelse med vårt årsmøte. Dette i tillegg til planlagt teaterkonferanse i høst.

Vi engasjerer oss dessuten kulturpolitisk, deltar på møter og kommer med uttalelser og innspill.

Til å drifte dette arbeidet får NHS et årlig tilskudd på 386 000 kr. Sammenlignet med andre er vi den organisasjonen som får minst. Eksempelvis får NATF som på mange måter er en tilsvarende organisasjon, 1,8 millioner.

Sitat s 14 *Kultur- og likestillingsdepartementet har bedt Kulturdirektoratet om å gjennomgå regelverket og innrettingen av tilskuddsordning for driftstilskudd til frivillige amatørteaterorganisasjoner. Kulturdirektoratet vil gå i dialog med sektoren om nye retningslinjer for denne tilskuddsordningen*

Kommentar:

NHS har vært involvert i kulturdirektoratets arbeidet med dette selv om vi på mange måter har vært misfornøyd med prosessen. Vi vil påpeke at det er viktig at vi får delta i den videre prosessen som nå skal settes i gang.

For våre medlemmer vil vi påpeke

Vi har god kontakt med spelfeltet og kan rapportere på stor og god aktivitet. På flere områder utmerker spel seg

- Alle er velkommen og **det koster ikke noe**. De aller fleste får både mat og får delta i sosiale sammenhenger. Familiemedlemmer får ofte gratis tilgang til forestillingen. (Jamf s 26 i strategidokumentet.)
- Spel er kulturarv. Særlig klarer spel å formidle kulturarven til barn og unge. Strategidokumentet nevner ikke spel i sammenheng med kulturarv, men vi ønsker å bli en del av tankesettet for kulturarvformidling.
- Spel er samspill mellom generasjoner.
- Spel er integrering.
- Spel har store ringvirkninger i sine lokalsamfunn.
- Spel finnes i alle former fra mindre produksjoner til store oppsetninger som bl.a. Elden på Røros. Stiklestad og Peer Gynt er også spel. Disse har direkte støtte over statsbudsjettet.

Spel har en egen tilskuddsordning i Kulturdirektoratet. Spelmidlene er litt i overkant av 4 millioner kr. Det kommer inn jamt 40-50 søknader (mange søker ikke fordi de opplever ordningen byråkratisk.) og samlet søknadssum ligger på alt fra 10-16 millioner. Ordningen har fordelingsutvalg der NHS har vært representert.

NHS har spilt inn ovenfor Kulturdirektoratet at vi ønsker en økning i potten og at ordningen burde vært delt.

- Spel som har vært driftet i over 10 år får en egen pott og søker om **driftstøtte** for en treårsperiode. Selvsagt med rapporteringsplikt.
- Spel som er under 10 år overtar dagens ordning, men det blir en gjennomgang av retningslinjer og søknadsskjema.
- Det opprettes en ny ordning som gir støtte til forprosjekt.

Spel kan også søke andre ordninger som bl.a. amatørteater i grupper gjennom kulturdirektoratet. Mange søker ikke her fordi det ikke passer med blandingskulturen i spel der generasjoner opererer sammen.

Frifond har også regelverk som gjør at spel ikke får tilgang. Medlemsbasert tilskudd og grenser for blanding av amatør og profesjonell gjør at mange spel blir stående utenfor ordningene.

Spel formidler kulturarv og det bør legges opp til at disse får tilgang til ordninger innen dette feltet.

Spel omfatter svært mye frivillighet og har alle generasjoner med på laget.

Kulturfrivillighetens tilgang på egnede lokaler

Regjeringen vil at kulturfrivilligheten skal ha god tilgang på lokaler, anlegg og utstyr i hele landet.

Det er bra at departementet vil ha oversikt over kulturlokaler i hele landet.

De aller fleste spel har sine forestillinger utendørs og mange har egne spillplasser. Likevel er det en stor utgiftspost å rigge og å bruke en forestillingsarena. Mange av våre medlemmer lever under svært kummerlige forhold hva gjelder garderobesrom, oppholdsrom og toalettfasiliteter. Ofte handler det om forholdsvis små summer for å få bedret forholdene. Det er viktig at regjeringen i sitt arbeid med tilskuddsordninger for kulturrom har et blikk på de små tiltakene som utgjør mye for mange.

Noen spel foregår innendørs og gjerne i kulturhus. Her er ofte leieprisen så stor at forestillingene sliter med å betale. Kostnadene er med på å begrense et evt. overskudd og mulighet til videreutvikling på det kulturelle området.

Bred deltakelse og inkludering

Regjeringen vil at folk skal ha tilgang til kunst og kultur, uavhengig av hvem de er og hvor de bor, og at alle skal ha mulighet til å engasjere seg og ta ansvar for kulturmiljøet. Barn og unge skal ha mulighet til å delta i kulturfrivilligheten.

Vi har kommentert dette i punktet for rammebetingelser.

Samspelet mellom den profesjonelle og den frivillige kulturen.

Regjeringen vil legge til rette for et kontinuerlig samspill mellom den frivillige og profesjonelle kulturen. « For bedre å kunne utforme treffsikre ordninger som ivaretar samspelet mellom profesjonelle og frivillige på kulturområdet, er det behov for å styrke kunnskapen om dette samspelet på ulike felt. Regjeringen er allerede i gang med flere prosesser som bidrar til å styrke kunnskapen om forholdet mellom det profesjonelle og frivillige kulturlivet. Våren 2023 nedsettes et utvalg som skal utarbeide en offentlig utredning (NOU) om musikkfeltet og plasserer tanker om regionale kulturfond under dette satsingsområdet.

Når regjeringen legger opp til en utredning innen musikkfeltet, vil NHS påpeke at vårt kulturfelt ,spel, i alle høyeste grad også har blandingen med frivillige og profesjonelle. Vår klare mening er at vårt felt også skulle vært inn i en utredningsprosess. Mange av våre medlemmer drifter i likhet med musikkfeltet, hele året, og det finnes bare noen få spel som ikke har lønnede profesjonelle på lag. Dette

Organisasjonen for historiske spel og spelteater i Norge

E-post: post@historiske-spel.no
Organisasjonsnummer 999572197

er en driftsform som har utviklet seg over år, men som nå er sterkt knyttet til spel som kulturform. Spel er en stor arbeidsplass for mange kulturarbeidere. I 2018 summerte Berit Vordal i Spelhandboka tallene fra 57 søknader til spelmidlene. Totalbudsjett på nærmere 64 millioner og 36 millioner av dette gikk til kunstneriske tjenester. Disse tallene er ikke blitt mindre med årene.

NHS vil igjen takke regjeringen og departementet for et godt utgangspunkt for videre arbeid og ber om at vi må bli tatt med.

Smøla 07. 05. 2023

Laila Skaret.

Leder NHS